

Handhavingsteams en persoonsgegevens

mr. R.B.G. de Korte

april 1999

Inhoudsopgave

- 1 *Inleiding*
- 2 *Handhavingsteams*
 - 2.1 Soorten van handhavingsteams
 - 2.2 Regionaal interdisciplinair Fraudeteam
- 3 *Wettelijk kader*
- 4 *Toepassing wettelijk kader*
 - 4.1 Verantwoordelijkheid
 - 4.2 Doelstelling
 - 4.3 Noodzaak
 - 4.4 Verwerking van persoonsgegevens
 - 4.5 Handelen binnen eigen bevoegdheid
 - 4.6 Onderscheid controle en opsporing
 - 4.7 Opstellen van een privacyreglement
 - 4.8 Kwaliteit van informatie
 - 4.9 Informatieverstrekking aan derden
 - 4.10 Recht op kennisneming en correctie
 - 4.11 Protocollering
 - 4.12 Bewaren van gegevens
5. *Samenvatting en conclusies*

1. Inleiding

Regelmatig leggen handhavingsteams aan de Registratiekamer vragen voor met betrekking tot de wettelijke regels die voor hen gelden. Deze teams willen van de Registratiekamer weten met welke privacyregels zij rekening moeten houden bij de uitvoering van hun werkzaamheden. De Registratiekamer houdt toezicht op de naleving van de Wet Persoonsregistraties (WPR), de Wet politieregisters (Wpolr) en in het algemeen de regels met betrekking tot bescherming van persoonsgegevens. In dit kader heeft de Registratiekamer vuistregels ontwikkeld voor deze handhavingsteams

In hoofdstuk 2 zal worden ingegaan op de verschillende soorten van handhavingsteams. Daarbij zal in het bijzonder aandacht worden besteed aan een bijzonder soort handhavingsteam, te weten: het Regionaal Interdisciplinair Fraudeteam (RIF). In hoofdstuk 3 volgt het wettelijk kader. In hoofdstuk 4 zullen de vuistregels voor handhavingsteams worden gegeven. In hoofdstuk 5 volgen de samenvatting en de conclusies.

2 Handhavingsteam

2.1 Soorten van handhavingsteams

Bij het voorkomen en bestrijden van specifieke vormen van criminaliteit zoals fraude, milieudelicten, heling, woninginbraken en van overlast werkt de politie steeds vaker samen met ambtenaren van controlerende diensten en bijzondere opsporingsdiensten.

Voor de aanpak van een dergelijke vorm van criminaliteit of overlast wordt dikwijls een handhavingsteam opgestart.

Een handhavingsteam kan worden gedefinieerd als een samenwerkingsverband waarbij minstens twee publieke instanties met verschillende bevoegdheden, mogelijkheden en kwaliteiten in de uitvoering samenwerken ten behoeve van de daadwerkelijke en regelmatige handhaving van de kwaliteit van de leefomgeving en/of specifieke wet- en regelgeving.

Er zijn handhavingsteams in soorten en maten. Zo hebben 25 grote steden een reeks aan projecten opgeleverd waarbij activiteiten ter handhaving van de veiligheid in het publieke domein in teamverband worden uitgevoerd. Veel veiligheidsprojecten hebben een gecombineerde taakstelling met accenten op:

- a. preventie van criminaliteit
- b. het beheer van de leefomgeving en
- c. de consequente handhaving van wet- en regelgeving en de openbare orde.

Aan de hand van twee dimensies kunnen vier typen teams worden onderscheiden: De eerste dimensie betreft het *doel* waarop de inspanningen zijn gericht. In deze dimensie zijn twee soorten te onderscheiden namelijk:

- a. teams die zich richten op de daadwerkelijke aanpak van een concreet en zichtbaar probleem, zoals overlastveroorzakende drugspanden;

- b. teams die zich richten op het houden van toezicht op het gebruik van openbare ruimten en het bevorderen van de leefbaarheid in een specifieke buurt of wijk.

De tweede dimensie heeft betrekking op de *continuïteit* van het team. Sommige teams hebben een structureel karakter en zijn dagelijks actief, andere zijn operationeel tijdens in tijd afgebakende acties.

In het onderstaande schema worden voorbeelden gegeven.

	Dagelijks actief	Gerichte acties
Gericht op specifieke handhavingstaak	<i>Carwatch</i> (Amsterdam) <i>Verkeersteam</i> (Den Haag) <i>Graffiti</i> (Utrecht)	<i>Horeca-acties</i> (Amsterdam, Rotterdam en Den Haag) <i>Victor</i> (Rotterdam, belast met aanpak drugsoverlast) <i>Woonwagenkamp</i> (Arnhem)
Gebiedsgerichte handhavingstaak	<i>Stadswachten</i> (alle gemeenten) <i>Doelenstraat</i> (Almelo) <i>Spijkerkwartier</i> (Arnhem) <i>Stadsdeelteam</i> (Enschede) <i>Beheersteam</i> (Haarlem)	<i>Tornado</i> (Rotterdam) <i>Opzoomer</i> (Rotterdam) <i>Stationsproject</i> (Almelo)

2.2. Regionaal Interdisciplinair Fraudeteam

Een specifiek handhavingsteam is het Regionaal Interdisciplinair Fraudeteam (RIF). Het RIF is een samenwerkingsverband waarin politie, belastingdiensten, uitvoeringsinstellingen, sociale diensten en het Openbaar Ministerie zijn vertegenwoordigd. De volgende uitvoeringsinstellingen participeren in het RIF: GUO Uitvoeringsinstelling BV, SFB Uitvoeringsorganisatie, de Sociale Verzekeringsbank, GAK Nederland BV en CADANS Uitvoeringsinstelling BV. In het RIF participeren aldus controlerende diensten, opsporingsdiensten en bijzondere opsporingsdiensten.

De RIF's dienen momenteel de volgende doeleinden:

- de handhaving van de wetgeving op het gebied van de sociale verzekeringen, sociale voorzieningen en belastingen;
- het voorkomen en bestrijden van fraude op het gebied van de sociale verzekeringen, sociale voorzieningen en belastingen en daarmee samenhangende strafbare feiten;
- de opsporing en de vervolging van verdachten van de hiervoor bedoelde strafbare feiten;
- signalering van criminogene gelegenheidsstructuren, het verrichten van onderzoek en het doen van preventieve aanbevelingen terzake.

Telkens worden projectmatige onderzoeken verricht waartoe het RIF kan worden uitgebreid met bijvoorbeeld medewerkers van de Arbeidsinspectie, een gemeente en andere organisaties.

Daarnaast kunnen er derden worden ingeschakeld met wie door het RIF een overeenkomst is gesloten ter ondersteuning of begeleiding van de door het RIF ondernomen activiteiten. Dit kunnen wetenschappelijk medewerkers aan een universiteit zijn of personen, die werkzaam zijn op het gebied van accountancy en automatisering.

Het RIF richt zich in eerste instantie op de bestrijding van *zwarte fraude*.

Zwarte fraudeurs zijn doorgaans bij geen enkele instantie (fiscus en/of uitvoeringsinstelling) bekend. Omdat deze personen niet in een registratie voorkomen, is matching van bestanden vrijwel onmogelijk. Om deze zwarte fraudeurs op te sporen dient naar andere wegen te worden gezocht en in dit kader zijn de RIF's in het leven geroepen.

Het RIF controleert via boekenonderzoeken, derdebezoeken en waarnemingen ter plaatse (WTP) of, en zo ja in hoeverre een bedrijf of bedrijfstak de fiscale- en sociale zekerheidswetgeving naleeft. Ook kan het RIF een onderzoek verrichten naar een groep van individuen of een specifieke doelgroep, zoals bij voorbeeld de taxibranche. Onder een WTP wordt verstaan: het onaangekondigd bezoeken van een bedrijf door een team van controle- en opsporingsambtenaren voor een onderzoek van de feitelijke gang van zaken in het bedrijf of bedrijfstak.

Het doel van het RIF is daarmee niet zozeer gelegen in het genereren van (straf)zaken als wel het optimaliseren van bedrijfs- en uitvoeringsprocessen. Gezocht wordt naar zwakke schakels binnen deze processen en mogelijke oplossingen om onregelmatigheden in een zo vroeg mogelijk stadium te signaleren en te voorkomen.

In Nederland is momenteel een vijftal RIF's actief. Deze teams hebben elk een verschillende werkwijze. Het gemeenschappelijk kenmerk is het in kaart brengen van fraudegevoelige branches. Voorbeelden van dergelijke fraudeonderzoeken zijn: project Handmatige Loonbedrijven, Taxiproject, project Woningbemiddelingbureaus en project Marktonderzoek.

Op basis van de verkregen onderzoeksgegevens wordt doorgaans een beleidsrapport opgesteld waarin (a) de resultaten van het onderzoek worden gepresenteerd (b) knelpunten worden aangegeven bij de uitvoering van de fiscale en/of sociale zekerheidswetgeving en (c) aanbevelingen worden gedaan ten behoeve van de verantwoordelijke gezagsdragers.

3 Wettelijk kader

Bij hun werkzaamheden dienen handhavingsteams op hen van toepassing zijnde wet- en regelgeving in acht te nemen. Hierbij kan een onderscheid worden gemaakt tussen *algemene wetten* en *bijzondere wetten*. Een voorbeeld van een algemene wet is de Algemene Wet Bestuursrecht. Voorbeelden van bijzondere wetten zijn: milieuwetgeving, fiscale wetgeving, de Organisatiewet Sociale Verzekeringen (1997) en economische (strafrechtelijke) wetgeving (Wet Economische Delicten). Deze wetten bieden controlerende- en (bijzondere) opsporingsdiensten een kaderbevoegdheid. Deze bevoegdheden zijn doorgaans ruim geformuleerd. Het niet (voldoende) in acht nemen van voorschriften met betrekking tot het vergaren van informatie of het (onbevoegd)

uitoefenen van controle- of opsporingshandelingen kan leiden tot het (rechterlijk) oordeel dat het onderzoek onrechtmatig is. De resultaten hiervan kunnen daarmee waardeloos worden.

Tot de toepasselijke regels behoort ook de wetgeving ter bescherming van persoonsgegevens. Deze wetgeving geeft -kort gezegd- regels betreffende:

- a. de verzameling van persoonsgegevens
- b. het verder verwerken van persoonsgegevens
- c. de beveiliging van persoonsgegevens
- d. het verstrekken van persoonsgegevens en
- e. de rechten van degene op wie de gegevens betrekking hebben.

De regels zijn te vinden in de Wet Persoonsregistraties (WPR) en de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP, Kamerstukken II 1997/1998, 25 892). Deze wet zal naar verwachting medio 1999 in werking treden en de WPR vervangen.

4 Toepassing wettelijk kader

Vanwege het onderlinge verschil in taakstelling en vooral werkwijze van handhavingsteams is het niet goed mogelijk in detail aan te geven aan welke randvoorwaarden deze teams moeten voldoen. Volstaan wordt dus met een beschrijving van elementen waaraan in ieder geval aandacht moet worden besteed. Met name zal worden ingegaan op de regels met betrekking tot persoonsregistraties (WPR) en de verwerking van persoonsgegevens (WBP). Onder de WPR is het object van de regelgeving *persoonsregistraties*. Onder de WBP is het object van regelgeving niet langer de persoonsregistraties, maar de verwerking van persoonsgegevens.

4.1 Verantwoordelijkheid

In termen van de Wet Persoonsregistraties is de houder van de registratie diegene die de zeggenschap heeft over de registratie: dat wil zeggen bevoegd is het doel, de inhoud en het gebruik daarvan te bepalen. De houder is dus (eind)verantwoordelijk voor de informatiehuishouding. In de praktijk is het aan te bevelen dat het samenwerkingsverband zowel een houder aanwijst als een functionaris, die belast is met het dagelijks toezicht op het beheer van de gegevens. Het begrip "houder" (van een persoonsregistraties) wordt in de WBP vervangen door "verantwoordelijke" (voor de gegevensverwerking). Verantwoordelijke is diegene die formeel-juridisch bevoegd is om doel en middelen van de gegevensverwerking vast te stellen. In het handhavingsteam moet als houder/verantwoordelijke de autoriteit worden aangewezen, die gelet op de aard van de werkzaamheden van het team in relatie met andere autoriteiten, als primair verantwoordelijke kan worden aangemerkt. In de praktijk is/zijn dat diegene(n), die op politiek-bestuurlijk niveau verantwoordelijk is/zijn voor het handhavingsteam. Voor zover het een gemeentelijk handhavingsteam betreft kan het College van Burgemeester & Wethouders of een vakwethouder als houder/verantwoordelijke worden aangemerkt. Dit kan bij onderzoeken waarbij het opsporen van steunfraude een belangrijke component is de wethouder sociale zaken zijn; in geval van onderzoeken naar onrechtmatige bewoning kan dit diens collega van woonruimte-zaken zijn, ook al is het opsporen van illegale vreemdelingen een voorzienbaar neveneffect van de actie.

4.2 Doelstelling

Het doel van een persoonsregistratie dient vooraf worden bepaald. De verschillende deelnemers in een handhavingsteam hebben elk hun eigen, en dus verschillende achtergrond en taakopvatting. Van belang is dat van te voren een gemeenschappelijke doelstelling wordt gespecificeerd. Deze doelstelling dient zo concreet en nauwkeurig mogelijk te zijn omschreven. Onderstaand zullen voorbeelden worden genoemd die wel en niet aan het vereiste van doelspecificatie voldoen.

Op meerdere plekken in Nederland wordt gepoogd via een multidisciplinaire aanpak in netwerken of samenwerkingsverbanden onrechtmatigheden in diverse sectoren op te sporen en te bestrijden. Zo ook op het terrein van de (on)rechtmatige bewoning waarmee vooral grote steden geconfronteerd worden. Hierbij valt te denken aan de zogenaamde Zoeklichtacties in Amsterdam. De doelstelling van dit soort Zoeklichtacties wordt doorgaans als volgt omschreven: het opsporen en bestrijden van onrechtmatige bewoning (Rapport van de Commissie Zwart, februari 1998). Deze formulering is te vaag. Zo wordt niet duidelijk wat de betekenis is van het begrip "onrechtmatige bewoning". Het is daarom van belang de doelstelling te concretiseren. De doelstelling luidt dan: het voorkomen en bestrijden van het zonder of in strijd met de daarvoor geldende vergunning(en), dan wel in strijd met de in de gemeente van toepassing zijnde bewoningsregels (gebaseerd op het Bouwbesluit, Huisvestingswet, alsmede -besluit en verordeningen) in gebruik (doen) nemen of geven van woonruimte die onder de in de gemeente geldende distributiegrens valt. Een voorbeeld van een doelstelling, die wel aan het vereiste van doelspecificatie voldoet is die van het RIF. Hierbij kan verwezen worden naar paragraaf 2.2 van dit rapport.

De gemeenschappelijke doelstelling moet door alle deelnemers kunnen worden onderschreven. De doelstelling fungeert als gemeenschappelijke noemer voor het functioneren van het team. Dit vereiste ziet echter niet alleen op de beleidsmatige onderschrijving van de doelstelling toe, maar ook op de bevoegdheid om deze doelstelling te bereiken.

4.3 Noodzaak

Een handhavingsteam kan slechts een persoonsregistratie aanleggen indien dit noodzakelijk is voor een goede vervulling van de taak van de houder. Onder de WPR is het criterium voor de aanleg van een persoonsregistraties in de publieke sector dat deze noodzakelijk is voor een goede vervulling van de taak van de houder. Het handhavingsteam bestaat doorgaans uit twee of meer publieke instanties. De noodzaak kan blijken uit substantiële klachten van burgers over overlast in de buurt, meldingen bij de politie en mutaties in politieregisters. In de WBP is het criterium voor de verwerking van persoonsgegevens dat de gegevensverwerking noodzakelijk is voor een goede vervulling van een publiekrechtelijke taak door het betreffende bestuursorgaan. Naar aanleiding van een bepaald soort klachten -bijvoorbeeld overlastveroorzakende drugspanden- kan een handhavingsteam worden opgestart. Deelnemers van meerdere disciplines richten zich dan op de aanpak van overlastveroorzakende drugspanden in de betreffende wijk of buurt (vergelijk de eerder genoemde actie Victor in Rotterdam). Ten behoeve van deze werkzaamheden kan een daarop toegesneden persoonsregistratie worden aangelegd. In termen van de WBP kunnen persoonsgegevens worden verzameld met het oog op dezelfde doelstelling. Het is ook mogelijk een handhavingsteam op te richten dat zich niet zozeer richt op het aanpakken van concrete problemen, zoals overlastgevendende drugspanden, als wel op het verrichten van onderzoek naar bepaalde vormen van fraude bij fraudegevoelige branches en het signaleren van criminogene gelegenheidsstructuren. Het RIF is hiervan een voorbeeld.

4.4 *Verwerking van persoonsgegevens*

Onder het begrip verwerking van persoonsgegevens valt: elke handeling of elk geheel van handelingen met betrekking tot persoonsgegevens, waaronder in elk geval het verzamelen, vastleggen, ordenen, bewaren, bijwerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiding of enige andere vorm van terbeschikkingstelling, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, alsmede het afschermen, uitwissen of vernietigen van gegevens.

Ten opzichte van de WPR ligt een uitbreiding in de reikwijdte van de wet in het onderdeel verkrijgen. De WPR bepaalt dat persoonsgegevens slechts mogen worden opgenomen in een persoonsregistraties wanneer deze rechtmatig zijn verkregen. De WBP grijpt anders dan de WPR eerder aan bij het stadium van de verkrijging van gegevens. Immers, onder de term verwerking van persoonsgegevens valt ook de verkrijging van gegevens. Dus moet reeds tijdens de fase waarin het samenwerkingsverband gegevens verzamelt, vast staan wat het doel van het onderzoek is.

De doelstelling kan niet pas in een latere fase van het onderzoek worden geformuleerd. De WBP schrijft namelijk voor dat persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld. Voorts bepaalt de WBP dat de gegevens niet mogen worden verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met de doeleinden waarvoor ze zijn verkregen. Beide voorschriften geven uitdrukking aan het beginsel van de doelbinding dat voor elke fase van het onderzoek geldt. Het doel waarvoor de gegevens zijn verzameld en vervolgens worden verwerkt, is bepalend voor de hoeveelheid en de soort gegevens die voorwerp van verwerking zijn.

4.5 *Handelen binnen eigen bevoegdheid*

Van groot belang is dat de deelnemers van een team handelen binnen hun eigen bevoegdheid. Controlerende ambtenaren mogen in het kader van de handhaving van een bepaalde wet slechts gebruik maken van de door deze wet uitdrukkelijk aan hen toegekende bevoegdheden.

Zo mogen uitvoeringsinstellingen op het terrein van de sociale zekerheid gegevens en inlichtingen opvragen bij de werkgever en de werknemer, die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de sociale zekerheidswetgeving. De belastingdienst kan eveneens gegevens en inlichtingen opvragen bij de belastingplichtige, die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de belastingwetgeving. De controlerende ambtenaren van deze instellingen en diensten mogen in geval van een actie gebruik maken van de aan hen wettelijk toegekende bevoegdheden. Indien deze controlerende ambtenaren in geval van een actie samenwerken met opsporingsambtenaren mag het echter niet zo zijn dat zij gebruik maken van dwangmiddelen/bevoegdheden in het kader van de opsporing van strafbare feiten. Het behoort tot de taak van de houder van de persoonsregistraties, dan wel -in termen van de WBP- de verantwoordelijke voor de verwerking van de persoonsgegevens, om daar ook toezicht op te houden.

4.6 *Onderscheid controle en opsporing*

Uit het voorgaande vloeit voort dat er een onderscheid moet worden gemaakt tussen enerzijds controle op de naleving van bepaalde wetten en anderzijds de opsporing van strafbare feiten. De taakstelling van handhavingsteams is voornamelijk het verrichten van controlerende activiteiten. Voor de burger moet duidelijk zijn in welke hoedanigheid het handhavingsteam optreedt: als controlerende of als opsporingsinstantie. Indien het team optreedt als opsporingsinstantie dan dienen onder meer de waarborgen van het Wetboek van Strafvordering in acht te worden genomen. Het bewaken van het omslagpunt tussen controle en opsporing dient een permanent aandachtspunt te zijn voor het team. Het is evenwel mogelijk dat de resultaten van een rechtmatig verlopen controleonderzoek *mede* worden gebruikt voor de opsporing. Zo kunnen de resultaten van een controleonderzoek van de gemeentelijke sociale dienst worden gebruikt voor de opsporing van bijstandsfraude. De resultaten van een controleonderzoek van de belastingdienst kunnen eveneens worden gebruikt voor de opsporing van fiscale delicten.

4.7 *Opstellen van een privacyreglement/melding van verwerkingen*

Uit een oogpunt van voorlichting en interne normering verdient het aanbeveling voor het samenwerkingsverband een privacyreglement op te stellen. De Wet Persoonsregistraties is hiervoor het uitgangspunt. In het reglement moet onder meer de wijze van informatiehuishouding worden beschreven. Het reglement is het middel bij uitstek om het informatieproces te beheersen. Onder de Wet Bescherming Persoonsgegevens zal de reglementplicht worden afgeschaft. Daarvoor in de plaats geldt een meldingsplicht. De verantwoordelijke is verplicht een geheel of gedeeltelijke geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens die voor de verwezenlijking van een doeleinde of van verscheidene samenhangende doeleinden is bestemd, te melden bij de Registratiekamer of de in de WBP genoemde functionaris voor de gegevensbescherming. Evenals in het reglement zullen in het meldingsformulier de kernpunten van de informatiehuishouding moeten worden beschreven. Het vervallen van de reglementplicht behoeft niet te leiden tot het afschaffen van bestaande reglementen of het afzien van het gebruik van een reglement als beschrijving van de informatiehuishouding van een handhavingsteam. Een reglement kan als een solide basis dienen voor het voldoen aan de aanmeldingsverplichting.

4.8 *Kwaliteit van informatie*

In een persoonsregistratie dient de kwaliteit van de informatie gewaarborgd te zijn. De houder van de persoonsregistraties, dan wel de verantwoordelijke voor de verwerking van de persoonsgegevens heeft hier een toezichthoudende taak. Hij dient voorzieningen te treffen voor de juistheid en volledigheid van de in de registratie opgenomen gegevens. Deze zorgplicht geldt gedurende elke fase van het onderzoek. De WBP bepaalt dat de gegevens met het oog op dat doel toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn. Tevens dienen de gegevens juist en nauwkeurig te zijn.

4.9 *Informatieverstrekking aan derden*

Informatieverstrekking aan derden kan worden onderscheiden, al naargelang sprake is van:

- a. deelnemers in het handhavingsteam
- b. ingeschakelde derden
- c. andere derden

Ad a)

Verstrekking van gegevens aan deelnemers van het handhavingsteam en onderlinge uitwisseling daarvan zal doorgaans in overeenstemming zijn met de doelstelling van de registratie of -in termen van de WBP- het doel waarvoor de informatie is verzameld. Maatgevend voor de legitimatie van de gegevensverstrekking aan deelnemers is de gemeenschappelijk onderschreven doelstelling. Wel wordt de verstrekking van informatie in concreto bepaald door de specifieke taak van de deelnemers.

Bij een RIF is doorgaans de handhaving van belastingwetgeving, sociale zekerheidswetgeving en sociale voorzieningen in de doelstelling opgenomen. Dan kunnen aan de belastingdienst de gegevens worden verstrekt, die noodzakelijk zijn voor de controle op de naleving van de belastingwetgeving. Aan een uitvoeringsinstelling kunnen in dat geval gegevens worden verstrekt, die noodzakelijk zijn voor de controle op de sociale zekerheidswetgeving.

Ad b)

Ingeschakelde derden zijn personen en instanties, die op ad-hoc basis aan het team worden toegevoegd voor wetenschappelijke ondersteuning en begeleiding, zoals medewerkers van universiteiten of accountantskantoren. Aan hen mogen slechts gegevens worden verstrekt die noodzakelijk zijn voor de wetenschappelijke ondersteuning of begeleiding van de activiteiten van het handhavingsteam. Daarbij is wel vereist dat er afspraken worden gemaakt met deze personen en instanties met betrekking tot de geheimhouding van de aan hen ter beschikking gestelde gegevens.

Ad c)

Aan andere derden kunnen slechts gegevens worden verstrekt indien voor deze verstrekkingen een toereikende grondslag in de wetgeving is te vinden. Het kan zijn dat een wettelijk voorschrift hiertoe verplicht (artikelen 11, eerste lid, WPR en 8, onder c, WBP), dat verstrekking in overeenstemming is met het doel van de registratie (artikelen 11, eerste lid, WPR en 7 juncto 8 juncto 9. WBP) of dat de vragende overheidsinstantie deze nodig heeft voor zijn taakvervulling (artikelen 18, derde lid, WPR en 8, onder e, WBP).

4.10 *Recht op kennisneming en correctie*

Bij acties van een handhavingsteam moet de burger van wie persoonsgegevens worden verwerkt precies weten tot welk loket hij zich kan wenden om informatie te verkrijgen. De structuur van een handhavingsteam met deelnemers vanuit verschillende instellingen mag geen belemmering vormen voor het uitoefenen van het recht op kennisneming en correctie. Onder de WPR heeft de geregistreerde het recht zich tot de houder van de persoonsregistraties te wenden met het verzoek om kennisneming van de over hem of haar in de betreffende registratie opgenomen persoonsgegevens.

Weigeringsgronden voor het recht op inzage kunnen zijn de opsporing en vervolging van strafbare feiten, inspectie, controle en toezicht door of vanwege overheidsorganen of andere organen met een publiekrechtelijke taak of gewichtige belangen van onder meer de houder. Voorts heeft de geregistreerde het recht de houder te verzoeken bepaald gegevens te verbeteren, aan te vullen of te verwijderen indien deze feitelijk onjuist, voor het doel van de registratie onvolledig of niet ter zake dienend zijn, dan wel in strijd met een wettelijk voorschrift in de registratie voorkomen.

Onder de WBP wordt de *geregistreeerde* vervangen door *betrokkene*. De betrokkene kan de verantwoordelijke verzoeken hem of haar mee te delen:

- a. of hem of haar betreffende gegevens worden verwerkt;
- b. welke gegevens over hem of haar worden verwerkt.

Ook de betrokkene heeft het recht op correctie van de hem of haar betreffende gegevens.

4.11 *Protocollering*

Door de houder van de registratie dient bijgehouden te worden welke persoonsgegevens uit de registratie aan deelnemers, ingeschakelde derden en andere derden zijn verstrekt. Het betreft hier de zogenaamde protocolplicht. Op deze wijze kan een geregistreeerde nagaan of en zo ja, welke hem of haar betreffende gegevens aan derden zijn verstrekt. De houder van de persoonsregistraties is verplicht de registratie dusdanig in te richten dat aan dergelijke verzoeken ook daadwerkelijk kan worden voldaan. Onder de WBP kan de betrokkene de verantwoordelijke verzoeken hem mede te delen:

- a. van wie of van welke instanties de over hem of haar verwerkte gegevens zijn verkregen;
- b. aan wie of welke instanties gegevens over hem of haar zijn verstrekt.

4.12 *Bewaren van gegevens*

De tijdens een actie verkregen en verzamelde onderzoeksgegevens kunnen bewaard blijven zolang als dat gelet op de doelstelling en eventuele vervolgacties noodzakelijk is. Indien de gegevens niet langer meer noodzakelijk zijn, dienen deze gegevens uit de bestanden te worden verwijderd. Het is eveneens mogelijk dat de onderzoeksgegevens in de persoonsregistraties bewaard blijven voor wetenschappelijk onderzoek en analyse. Voor wetenschappelijk onderzoek en analyse is het niet nodig dat men beschikt over persoonsgegevens, maar kan veelal worden volstaan met gegevens op geaggregeerd niveau dan wel geïndividualiseerde gegevens die zijn geanonimiseerd. Voor het opstellen van een beleidsrapport geldt hetzelfde.

5 **Samenvatting en conclusies**

De vuistregels voor handhavingsteam met betrekking tot de omgang met persoonsgegevens zijn de volgende:

Verantwoordelijkheid Het handhavingsteam dient een houder/verantwoordelijke aan te wijzen die op bestuurlijk niveau verantwoordelijk is voor de informatiehuishouding. Daarnaast dient een functionaris aangesteld te worden die op feitelijk niveau is belast met het dagelijks beheer van de gegevens.

Doelstelling Voorafgaand aan de fase van de verkrijging van gegevens dient een gemeenschappelijke en specifieke doelstelling te worden opgesteld. Vanuit deze doelstelling dienen (vervolg)acties plaats te vinden.

Noodzaak Voor de aanleg van een persoonsregistraties van een handhavingsteam is vereist dat dit noodzakelijk is voor een goede vervulling van de taak van de houder/verantwoordelijke.

Verwerking van persoonsgegevens Vanaf het verzamelen van gegevens door het handhavingsteam dient vast te staan wat de aard en de omvang van het onderzoek is.

Handelen binnen eigen bevoegdheid De participanten in het handhavingsteam dienen bij het verzamelen van gegevens en het uitvoeren van een actie te (blijven) handelen binnen de aan hen wettelijk toegekende bevoegdheden.

Onderscheid controle en opsporing Voor de burger moet duidelijk zijn in welke hoedanigheid het handhavingsteam optreedt: als controlerende instantie of als opsporingsinstantie.

Opstellen van een privacyreglement Het handhavingsteam dient een privacyreglement op te stellen waarin de informatiehuishouding wordt beschreven (WPR). Onder de WBP moet een meldingsformulier worden ingevuld waarin de kernpunten van de informatiehuishouding zijn beschreven.

Kwaliteit van informatie De houder/verantwoordelijke dient er voor te zorgen dat de persoonsregistraties van de participanten in het handhavingsteam op elkaar aansluiten. De houder/verantwoordelijke dient te zorgen voor de juistheid en de volledigheid van de in de registratie opgenomen persoonsgegevens.

Informatieverstrekking aan derden In het geval van informatie-uitwisseling aan *deelnemers* is het criterium dat slechts gegevens kunnen worden verstrekt voor zover deze verstrekkingen passen binnen de gemeenschappelijk onderschreven doelstelling en voor zover de deelnemers deze gegevens nodig hebben voor hun specifieke taak. Voor zover gegevens worden verstrekt aan *ingeschakelde derden* is het criterium dat zij deze gegevens nodig hebben voor hun activiteiten op het gebied van wetenschappelijke ondersteuning en begeleiding. Daarbij is vereist dat er afspraken worden gemaakt over de geheimhouding van de aan hen ter beschikking gestelde gegevens. Aan *andere derden* kunnen slechts gegevens worden verstrekt indien voor deze verstrekkingen een toereikende grondslag in de wetgeving met betrekking tot persoonsgegevens is te vinden. Het kan zijn dat een wettelijk voorschrift hiertoe verplicht, dat verstrekking in overeenstemming is met het doel van de registratie of dat de vragende overheidsinstantie deze nodig heeft voor zijn taakvervulling.

Recht op kennisneming en correctie Voor het uitoefenen van het recht op kennisneming en correctie dient de geregistreerde/betrokkene te weten tot welk loket hij zich moet wenden.

Protocollering Met het oog op de protocolplicht dient de houder/verantwoordelijke bij te houden van wie of welke instanties de over de geregistreerde verwerkte gegevens zijn verkregen en aan wie of welke instanties gegevens over de geregistreerde zijn verstrekt (WPR). Onder de WBP kan de betrokkene de verantwoordelijke verzoeken hem mede te delen:

- a. van wie of van welke instanties de over hem of haar verwerkte gegevens zijn verkregen;
- b. aan wie of welke gegevens over hem of haar verstrekt.

Bewaren van gegevens De gegevens kunnen in de registratie bewaard blijven zolang dat, gelet op de doelstelling en een eventuele vervolgactie, noodzakelijk is. Indien en zodra de gegevens niet langer meer noodzakelijk zijn voor het doel, dienen deze uit de registratie te worden verwijderd.